

Preek op de 31^e zondag door het jaar A, 5 november 2023

Pastoor Jan Vries

Inleiding

De verkiezingen voor de Tweede Kamer komen in zicht en de strijd om de gunst, de stem, van de kiezer is volop losgebarsten. Politici brengen hun visies op de samenleving en de problemen van onze samenleving naar voren en proberen mensen daarvoor te winnen. Eigenlijk gaat het erom wie wij, als burgers van dit land, het leiderschap voor de komende vier jaren toevertrouwen. Wie gaat ons leiding geven en wat gaan die bestuurders doen en op welke wijze? Vandaag geven de lezingen een visie op leiderschap, op goed of slecht leiderschap. Die visie is niet slechts van belang voor onze politici, maar voor ieder van ons. In deze Eucharistie ontmoeten wij onze hoogste ‘bestuurder’, God, die ons goed wil leiden.

Preek

Broeders en zusters,

Wij kunnen ons verbazen over Jezus’ woorden in dit evangelie. Hij zei: “Noemt niemand van u op aarde ‘vader’ ... en laat u ook geen ‘leraar’ noemen.” Mogen we niemand meer ‘vader’ of ‘leraar’ noemen? Feitelijk doen we dat wel.

Trouwens, Jezus en de apostelen noemen op andere plaatsen mensen gewoon ‘vader’ en ‘leraar’.

Jezus beoogt in dit evangelie iets duidelijk te maken over goed en oprecht leiderschap. Goed leiderschap, daar zijn heel wat boeken en tijdschriften over volgeschreven en workshops over gegeven. In onze mensengemeenschap, ook in de kerkgemeenschap, zijn altijd mensen over anderen aangesteld. Wie kinderen ontvangt, moet hen opvoeden tot volwassenheid; dat vraagt leiding geven. Wie leerlingen en studenten krijgt toevertrouwd, moet hen onderrichten en bekwamen; dat vraagt leiding geven. Wie een bedrijf heeft, moet het personeel aansturen. Wie in het openbaar bestuur wordt gekozen, moet de samenleving besturen. Wie als rechter is aangesteld, moet over mensen en situaties oordeel vellen. Leiderschap bestaat in veel vormen. Misschien dat wel ieder van ons op de een of andere manier voor anderen verantwoordelijkheid draagt.

Hoe geef je op een goede manier leiding? Je kunt misbruik maken van je positie en anderen, waarvoor je verantwoordelijk bent, voor je eigen belangen gebruiken. De profeet bekritiseerde in de lezing de priesters van zijn dagen, die aangesteld waren om de mensen te onderrichten: “Gij hebt door uw lering velen laten struikelen”. Jezus bekritiseerde de Schriftgeleerden en Farizeeën, de geestelijke leiders van Zijn dagen: “Zelf handelen zij niet naar hun woorden”. Zij zochten hun eigen voordeel, gemak en eer. Dat zijn voorbeelden van slecht leiderschap.

Daar tegenover staat het goede leiderschap van de apostel Paulus. Hij zegt: “Wij zijn zachtzinnig met u omgegaan als een moeder die haar kinderen voedt en koestert”. Moeder geven meestal goed leiding. Veel innigheid, zelfgave, inzet en dankbaarheid: Paulus’ houding is een voorbeeld van goed leiderschap.

Als wij zijn aangesteld over anderen, op welke wijze dan ook voor anderen verantwoordelijkheid dragen - als ouder, bestuurder, werkgever, priester, docent, verzorger enz. - dan kunnen wij van dit evangelie iets meenemen. Jezus geeft enkele handvatten. “Wie de grootste onder u is, moet uw dienaar zijn”, zegt Hij. Een houding van ‘dienstbaarheid’ en ‘nederigheid’ bij leiding geven is belangrijk. Ook dat wij elkaar zien vanuit God. “Gij hebt maar één Vader, de hemelse”. “Gij hebt maar één leraar, de Christus”. Dat wil zeggen: allen, of wij nu leiding geven of leiding ontvangen, zijn wij kinderen van God, broeders en zusters van Christus. Vóór alles is er een gelijkheid in menselijke en christelijke waardigheid omdat ieder van ons aan God toebehoort. Dat besef behoedt ons ervoor elkaar te misbruiken of te benadelen.